

Ekonomické pobídky

Jak bojovat proti ekonomickým
dopadům pandemie koronaviru

Praktický právní manuál

26. 3. 2020

Česko řeší, jak zabránit prudkému útlumu ekonomiky. Kvůli šíření koronaviru platí nouzový stav, který má přímý dopad na podniky z mnoha odvětví tuzemského hospodářství. Odborníci proto vedle opatření, jejichž cílem je zvýšit ochranu zdraví všech obyvatel České republiky, začali řešit i možnosti, jak zabránit obrovským ekonomickým škodám. Vláda proto postupně představuje jednotlivá opatření státních kompenzačních balíčků.

Podpora postižených subjektů ze strany státu

Vláda již představila několik opatření, jimiž má v úmyslu osoby postižené ekonomickými dopady koronaviru podpořit a zabránit tomu, aby jeho šíření způsobilo vážnou hospodářskou krizi. Celkem vláda slíbila podporu ve výši až 1 bilion Kč. Z toho nadále platí, že 100 miliard korun se má týkat přímých podpor, zejm. zvýhodněných úvěrů, kompenzace náhrad mezd, odpuštění odvodů atd., a 900 miliard korun má být poskytnuto formou nepřímých podpor, tj. záruk. Opatření přicházejí v rychlém sledu, zatím se jedná o 9 základních oblastí:

1. Úvěr covid (COVID I a II)

Živnostníci, malí a střední podnikatelé mohou požádat o bezúročný úvěr COVID.

COVID I

Jde o klasický úvěr s nulovým úročením a ročním odkladem splátek. Nabízela jej Česko-moravská rozvojová a záruční banka (ČMZRB) a celkem do něj byly vyčleněny prostředky ve výši 5 mld. Kč. Prostředky v rámci COVID I (5mld) byly vyčerpány a příjem žádostí již zastaven.

COVID II

Po vypořádání první vlny žádostí a poskytnutí prvních úvěrů, bude pokračovat program COVID II, do něž bylo vyčleněno opět 5 mld. Kč. Tentokrát formou záruk a dotací. Určen je pro malé podnikatele a firmy, a zejména pak pro nejohroženější skupinu v českém podnikatelském prostředí – živnostníky bez zaměstnanců. Návod, jak zažádat o podporu bude zveřejněn na webu ČMZRB. V rámci tohoto programu budou úvěry za zvýhodněných podmínek poskytovat na základě dohody s vládou komerční banky. ČMZRB bude za komerční úvěry poskytovat záruky a bude také přispívat na úhradu úroků. Žádat bude možné o úvěry od 10 tis. Kč do 15 mil. Kč. Úvěr zaručený ČMZRB bude možné využít výhradně na úhradu provozních výdajů (mzdy, nájem, energie, materiál, zásoby a další dodavatelsko-odběratelské faktury).

Většina velkých bank již poskytnutí překlennovacích úvěrů za výhodných podmínek přislíbila s tím, že informace o podání žádosti zveřejní v nadcházejících dnech na svých webových stránkách.

Celkem by tak dle vyjádření vlády mělo být zajištěno úvěrování na úrovni až 30 mld. Kč (mimo jiné sem mají být přesměrovány prostředky z evropských dotačních fondů).

Opatření je schválené. COVID I probíhá a COVID II čeká na spuštění (k tomu by mělo dojít v pondělí 30. 3. 2020). Doporučujeme sledovat stránky ČMZRB a MPO (www.cmrzb.cz a www.mpo.cz a informační portál MPO www.businessinfo.cz), připravit si podklady a reagovat rychlým podáním žádosti (o úvěry je mimořádný zájem).

2. Komerční úvěrové prázdniny

Řada komerčních bank, včetně těch největších, osobám postiženým pandemií koronaviru umožní odklad nebo snížení výše splátek běžících úvěrů a hypoték.

Žádat mohou klienti bank, kteří se v důsledku pandemie koronaviru dostanou do finančních potíží. Požádat lze o odklad různých typů produktů (včetně podnikatelských úvěrů, leasingů, hypoték atd.). Žádosti budou posuzovány u každého dlužníka individuálně. Podmínky a informace, jak postupovat, zveřejňují banky na svých webových stránkách. O odklad lze zpravidla požádat online na webových stránkách. Banky zatím obvykle umožňují odklad splátek o 3 měsíce.

MF dále jedná se zástupci bank a ČNB o dalších úlevách pro dlužníky, zejména živnostníky a menší firmy. Diskutována je i možnost snížení či odpuštění úroků u úvěrů a hypoték. Bankovní balíček má být představen v nejbližších dnech.

Opatření je schválené. Doporučujeme zkontrolovat webové stránky vaší banky a podat žádost online, případně kontaktovat vašeho bankovního poradce.

3. Daňové úlevy (Liberační balíček I a II)

Daňové subjekty mají mít možnost využít celé řady úlev v plnění daňových povinností:

Daň z příjmu 2019

Plošně bylo odloženo podání daňového přiznání k daním z příjmu. To lze podat a daň zaplatit až do 1. 7. 2020. Pokud již bylo daňové přiznání podáno, lze požádat o posečkání s úhradou daně.

Opatření je schválené. S podáním a zaplacením daně lze počkat až do 1. 7. 2020. I přesto však doporučujeme dopředu a včas konzultovat s bankou, zda pozdním podáním daňového přiznání nedojde ke zhoršení kredibility podnikatele s negativními dopady na splácení bankou poskytnutých úvěrů.

Daň z příjmu 2020

U daně z příjmu za 2020 má být zaveden institut zpětného působení daňové ztráty (Loss carryback). Tu bude možné uplatnit zpětně v daňovém přiznání za rok 2018 a 2019 (řádným či dodatečným daňovým přiznáním). Plošně mají být prominuty i červnové zálohy na daň z příjmu 2020.

Opatření zatím nelze aplikovat, čeká na schválení Parlamentem.

Daň z nabytí nemovitosti 2019

Odloženo bude plošně podání přiznání k dani z nabytí nemovitosti, a to o 3 měsíce.

Opatření zatím nelze aplikovat, čeká na schválení Parlamentem.

Prodlení s úhradou daní

Lze také požádat o prominutí sankce za úhradu již splatné daně, přičemž finanční úřady by měly v drtivé většině žádosti vyhovět (odmítání mají být jen chroničtí neplatiči nebo zjevně zneužívající žádosti).

Opatření je schválené. O prominutí je třeba požádat finanční úřad (optimálně skrze datovou schránku).

DPH

Daňová přiznání k daním z přidané hodnoty nebo kontrolní hlášení lze v odůvodnitelných případech a na základě žádosti podat a daň zaplatit až do 31. 7. 2020.

Opatření je schválené. O odklad podání přiznání a zaplacení daně je nutno požádat finanční úřad a nutno doložit, že odklad je důvodný a souvisí s pandemií koronaviru.

EET

Prerušena byla i povinnost elektronické evidence tržeb (EET), a to po dobu až do uplynutí tří měsíců od skončení nouzového stavu. Odložena je i její závěrečná vlna.

Opatření je schválené (již i Parlamentem). Podnikatelé mohou bez dalšího přestat elektronicky evidovat tržby.

Další opatření MF chystá a bude postupně představovat. Plošně mají být promíjeny i některé sankce za porušování celních pravidel.

Zejména v daňové oblasti je vývoj velmi dynamický a nepřehledný. Doporučujeme průběžně sledovat stránky MF a Finanční zpravodaj (www.mfcr.cz), případně se obrátit na odborné poradce a postup ve vašem konkrétním případě s nimi zkonzultovat.

4. Kurzarbeit

Kompensace náhrad mezd

Zaměstnavatelé budou moci požádat o kompenzaci náhrad mezd poskytovaných jejich zaměstnancům v souvislosti s koronavirem.

Výše kompenzace mezd ze strany státu se bude pohybovat mezi 50 až 100 % z náhrady vyplácené zaměstnancům. Kompensaci bude stát poskytovat pouze v případě překážek zapříčiněných epidemií koronaviru, konkrétně těchto:

- ▼ nařízení karantény zaměstnanci v důsledku onemocnění či kontaktu s infikovaným anebo
- ▼ zaměstnavatel nemůže zaměstnancům přidělovat práci v důsledku krizových opatření (nařízení zavření provozovny, přerušování provozu pro výpadek více než 30 % zaměstnanců, omezení dodávek zboží a služeb nezbytných pro podnikání, omezení poptávky po produktech podnikatele).

Opatření je schválené a lze jej využít. O kompenzaci je třeba požádat, a to zpětně za uplynulý kalendářní měsíc vždy na počátku toho následujícího. Zaměstnavatelé mohou podat žádost již o kompenzaci za březen, žádost lze podat na začátku dubna u Úřadu práce. Podrobnosti postupu a formulář žádosti zveřejní MPSV (www.mpsv.cz) zkraje dubna na svých stránkách.

5. Úlevy v oblasti sociálního a zdravotního pro OSVČ

OSVČ dostanou od státu měsíční příspěvek ve výši 15tis Kč a výplatu „ošetřovného“. Budou jim rovněž odpuštěny zálohy na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění za půl roku (březen až srpen 2020).

Výplata dávky odpovídající ošetřovnému bude OSVČ poskytnuta v případě, že v kvůli uzavření škol musel zajistit péči o dítě ve věku 6 až 13 let a postižené členy rodiny. O kompenzaci bude možno požádat MPO prostřednictvím vyplnění jednoduchého formuláře, který má být zveřejněn na jeho webových stránkách.

Živnostníci nebudou muset od března do srpna 2020 platit minimální měsíční zálohy na pojistné. Jinými slovy - OSVČ, které platí minimální zálohy (a budou i dle Přehledu příjmů a výdajů za rok 2020), tak nemusí doplácet nic. OSVČ, které platí více, než je výše minimální výše zálohy, zaplatí jen vzniklý rozdíl. Nezaplacené zálohy přesto mohou započítat na úhradu pojistného za celý rok 2020 (započíst lze pouze zálohu do minimální výše).

OSVČ, jejichž provozovna byla uzavřena, nebo jejich podnikání bylo přerušeno v důsledku přijetí krizových opatření v souvislosti s koronavirem, budou moci požádat o měsíční příspěvek ve výši 15 tis. Kč. Žádost se bude podávat u finančních úřadů, které také mají podporu proplácet.

Opatření v podobě ošetřovného a odpuštění záloh je schválené (a to již i Parlamentem) a lze jej využít. Odpuštění povinnosti vznikne automaticky. Nebude nutno podávat jakoukoli žádost. Podrobné informace, jak správně postupovat, lze najít na stránkách MPO, MPSV nebo Svazu účetních České republiky (www.svaz-ucetnich.cz)

O měsíční příspěvek ve výši 15 tis. Kč zatím žádat nelze, opatření čeká na schválení Parlamentem (pravděpodobně bude schvalováno 2. týden v dubnu).

6. Uvolnění podmínek čerpání evropských dotací

Podnikatelům, kteří žádají o dotaci z Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), se prodlouží lhůty. Prostředky z evropských fondů mají být uvolněny na pomoc podnikatelům.

MPO prodloužilo jak lhůty pro podání žádostí, tak i rovněž další termíny výzev. Žádosti u všech výzev, jejichž příjem nebyl ukončen do 17. 3. 2020 a nepřekračuje termín 30. 4. 2020, byl prodloužen o 30 dní. MPO bude schvalovat prodloužení projektů i za nejzazší termín pro jejich ukončení, pokud k prodloužení došlo v souvislosti s koronavirem.

Lze očekávat, že v rámci evropských dotací budou v budoucnu vytvořeny dotační tituly právě na sanaci ekonomických dopadů COVID-19. Na úrovni EU bylo jako první opatření navržena možnost využít evropské fondy pro poskytnutí zvýhodněných úvěrů (v rámci programu COVID II). Návrh je projednáván Evropským parlamentem. Další opatření jsou připravována.

Prodloužení lhůt u výzev OP PIK je platné a lze ho využít u běžících výzev. Využití prostředků z evropských fondů v programu COVID II čeká na schválení Evropského parlamentu. Doporučujeme sledovat stránky MPO a MMR (www.mmr.cz a jejich informační portál www.dotaceeu.cz), případně postup ve vašem konkrétním případě zkonzultovat s odborníky.

7. Podpora exportu

EGAP nabídne záruky ve výši až 330 mld. Kč a exportéři mohou využít bezplatné podpory státních institucí.

Větším společnostem (nad 250 zaměstnanců) má být umožněno čerpat záruky poskytované Exportní garanční a pojišťovací společností (EGAP) ve výši 330 mld. Kč. Konkrétní podmínky mají být představeny. Již nyní poskytuje EGAP zvýhodněné podmínky pojištění exportérů (např. snížení poplatků, zkrácení čekací doby).

Česká exportní banka (ČEB) poskytuje ve spolupráci s EGAP finanční produkty a služby za zvýhodněných podmínek. Státní agentura Czech Trade bude poskytovat své služby zdarma. MZV nabízí bezplatnou pomoc při hledání nových kontaktů a příležitostí v zahraničí skrze zastupitelské úřady v zahraničí a organizuje podnikatelské webináře, na kterých budou zdarma poskytnuty informace o ekonomické situaci na zahraničních trzích.

Bezplatné či zvýhodněné služby organizací lze využít hned. A to zpravidla online, konkrétní informace jsou k nalezení na jejich webových stránkách (www.egap.cz, www.ceb.cz, www.czechtrade.cz). Podmínky záruk EGAP má vláda teprve představit. Doporučujeme tedy zejména sledovat stránky MPO a EGAP.

8. Finanční podpora pro výrobce zdravotnických prostředků

Společnostem vyrábějícím zdravotnické prostředky a vyvíjejícím technologie využívané v boji proti pandemii má být poskytnuta finanční podpora.

Podpora bude poskytnuta v první řadě prostřednictvím prostředků v OP PIK. Vytvořen byl program Technologie COVID 19. Žádat mohou malí a střední podnikatelé-výrobci zdravotnických prostředků využitelných v boji proti koronaviru, a to až o dotaci 20 mil. Kč. Vyčleněny jsou finanční prostředky ve výši 300 mil. Kč. Výzva bude vyhlášena 14. 4. 2020.

Druhý je program Czech Rise Up - Chytrá opatření proti COVID-19. Ten je určen na podporu zavedení nových řešení (medicínských i nemedicínských), které pomohou v boji proti koronaviru. Alokovány budou prostředky ve výši 200 mil. Kč s možným navýšením.

Zdravotnické prostředky na pomoc v boji proti koronaviru mají být (na základě souhlasu EU) osvobozeny od cel a daní.

Opatření je schválené a bude ho možné brzy využít. Projekty jsou připraveny. Žádat o podporu zatím nelze, je třeba vyčkat na zveřejnění výzvy. Lze čekat velký zájem, je proto třeba mít připravené podklady a žádost podat velmi rychle a bezvadně. Doporučujeme sledovat stránky MPO a portál www.dotaceeu.cz, případně se poradit s odborníkem.

9. Podpora zemědělství a potravinářství

Na podporu zemědělců a podnikatelů v potravinářství byly zatím vyčleněny prostředky ve výši 4,3 mld. Kč.

Zemědělci a podnikatelé v potravinářství budou moci čerpat navýšené prostředky v již existujících programech Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGR-LF) a program rozvoje venkova i v rámci nově vytvořeného programu pro udržení potravinové soběstačnosti, určeného pro malé a střední podnikatele.

Konkrétní podoby pomoci MZ plánuje představit v rámci komplexního balíčku. Mělo by mezi nimi být odložení splátek u komerčních úvěrů poskytnutých PGRLF a vytvoření nových programů. Již nyní mohou podnikatelé v zemědělství a potravinářství využít prodloužení lhůt k podání žádostí o dotace z projektů realizovaných Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF). V rámci opatření na podporu českých zemědělců bude také pro rok 2020 z Ministerstva zemědělství navýšen rozpočet společnosti PGRLF o 4,3 miliardy korun.

S výjimkou prodloužení lhůt SZIF opatření zatím aplikovatelné není, podmínky MZ teprve chystá. Novinky a zavedení průběžných opatření lze sledovat na stránkách MZ a SZFI (www.eagri.cz, www.szfi.cz).

Další opatření vláda připravuje, ministři již avizovali, že chystají další úlevy a podpory. Některé budou muset být přijaty formou zákona a rozhodovat o nich a konkrétních podmínkách bude Parlament ČR. Situace se tedy v oblasti ekonomické podpory bude velmi dynamicky vyvíjet a je třeba rozhodnutí vlády a Parlamentu ČR sledovat. Připravovaná opatření jsou velmi složitá, podmínky jejich uplatnění často nejasná. Jejich využití, zejména čerpání finančních podpor zpravidla vyžaduje rychlou reakci. Doporučujeme proto se s nimi seznámit, co nejdříve a zvážit, která z nich přichází ve vašem konkrétním případě v úvahu.